

Umění 2017 – tentokrát ve dvou termínech

Tři hodnoty, dvě tiskové techniky a dva termíny vydání, výsledek ale více než uspokojivý!

Název emise: Umělecká díla na známkách

Rozměr obrazu známek: 40 x 50 mm

Tisková forma: 4

Tisk: Poštovní tiskárna cenin Praha

Náklad: 92 tis. sérií (23 tis. sérií PL)

Tisk: PTC Praha; Náklad: 3 400 sérií

Jaroslava Pešicová

Den vydání: 13. prosinec 2017

Hodnota: 30 Kč; kat. č. 954 (ČP) - Vítěz, 2001

Rytec: Václav Fajt

Druh tisku: OTp

FDC: OTp v barvě hnědé

Jméno téhle pražské malířky a grafičky asi většině čtenářů nic neřekne – nebyla slavná v tom smyslu, že by o ní psaly bulvární deníky a společenské časopisy. V Praze se narodila, získala tu odborné vzdělání na střední umělecké škole a pak na Akademii výtvarných umění, tady měla svůj ateliér – společně s manželem sochařem Františkem Štorkem, tady tvořila až do svých bezmála osmdesáti let. Ve své tvorbě pokračovala v tom, co vystudovala na AVU, tedy v

monumentální malbě. Řada jejích obrazů má obrovské rozměry, třeba i deset metrů čtverečních, a podle některých byly utkány reprodukcetapisérie. Hlavním tématem jejích děl bývají lidské postavy, a tak je dobře, že byly vybrány i na novou známku. V každém tom obraze, grafice či monotypu je obsažen příběh, a je na nás divácích, abychom se v té leckdy fantaskní zvěti lidí, zvířat a věcí vyznali a dokázali jej přechít.

Na známce se mi líbí dvě věci – velkorysě podání v podobě vícebarevné rytiny z plochých desek, které se pro přepis zobrazeného díla hodí více než kombinace s ofsetem, a pak to, že byla vybrána předloha ze soukromé sbírky – podpora soukromého sběratelství je touto formou namístě. Václav Fajt na podkladu velmi hustě žluté pracoval s ostatními barvami v hlavních částech obrazu úsporně, čímž jej nepřetížil detaily a ponechal prostor naší fantazii. To je cesta, jak přenést i rozměrné dílo do malého rozměru poštovní známky a nezkomolít přitom jeho vyznění.

V levé části FDC je jednobarevný přepis původně vícebarevného grafického listu *Zvířátka* (kombinovaná technika), obě výrazné složky na obálce vyvažuje subtilní razítko s ornamentálním detailem.

13.12.2017

Taras Kuščinský

Den vydání: 8. listopad 2017

Hodnota: 32 Kč; kat. č. 953 (ČP) - Schoulená, 1972

Druh tisku: OF

FDC: černý digitální tisk

Jméno tohoto slavného fotografa jsem znal dříve, než jeho díla – a to díky filatelii! Bylo pro mne totiž spojeno se jménem Jevhena Vyrového, podkarpatoruského filatelisty a filatelistického obchodníka, který stál mimo jiné za vydáním poslední československé poštovní známky – a první a jediné známky Karpatské Ukrajiny, modré tříkoruny Poř. č. 351. Jako mladý filatelista jsem někdy kolem Světové výstavy poštovních známek PRAGA 1968 četl dávnou Kuščinského vzpomínku, jak byl jako třináctiletý svědkem Vyrového smrti v roce 1945: „Když 17. května před okny našeho domu zastavil 'černý havran' vojenské kontrarozvědky SMĚŘŠ, strýček Žeňa padl na kolena před ikonou Matky Boží a upřímně se pomodlil. Pak políbil matku, mě, otevřel okno a vyskočil ze čtvrtého patra na dlažbu před autem, v němž ho měli odvézt.“ To jsem samozřejmě netušil, že po Vyrovém zbyla filatelistická pozůstalost, s níž jsem se měl po dvaceti letech setkat prostřednictvím obchodníka Vladimíra Kováře, který z ní část koupil a pak přinesl do Pořisu, kde jsem tehdy pracoval, a pak znovu po dalších dvaceti letech, kdy její zbytek přinesla jedna z Kuščinského dcer do Profilu. V té době jsem ale už fotografické dílo Tarase Kuščinského samozřejmě dávno znal, například z monografie vydané Jonáš klubem – Klubem spřízněných duší divadla Semafor (ten si letos připomenul půlstoletí svého trvání!). A právě z titulní strany této monografie nazvané *Chci / Taras* byla vybrána fotografie Schoulená, provedená na nové známce.

Její autor byl pozoruhodnou postavou. Vzděláním inženýr architekt pracoval nejprve jako projektant. Ale zjevně ho to neuspokojovalo, už po třicítce se stal fotografem na volné noze při ČFVU, což byla nepochybně odvaha – jako fotograf byl totiž samouk, a navíc byl už dávno ženatý a měl tři dcery. Ale fotografování byl jeho život, sám o tom ostatně řekl: „Fotografovat znamená pro mne žít. Chci vytvářet krásu.

Chci zobrazovat život. Jeho nositelkou je žena. Ona je prostředníkem mého sebepřiznání, její ruce, vlasy, tvář. Hledám a čekám na vzácné okamžiky, kdy v očích ženy je věčnost. Světlo je mým stavebním materiálem. Zhmotňuji ho a vytvářím prostor klidu.“ Kuščinský ale fotografoval i řadu známých osobností, Wericha, Hrabala, Suchého a další, a plakáty podle jeho fotografií pak tvořily výzdobu mnoha domácností u nás.

Taras Kuščinský se nedožil vysokého věku, zemřel po těžké zhoubné nemoci v jedenapadesáti letech. Druhá známka věnovaná v emisi Umění fotografii tedy v tomhle směru navazuje na smutnou skutečnost, že Jaromír Funke, připomenutý před třemi lety, zemřel dokonce jako osmačtyřicetiletý. Na rozdíl od jeho známky však ta letošní nemá jinou barvou provedenu nominální hodnotu a její zdánlivá monochromaticnost je tak vyváženější a řekl bych i důstojnější. Zdánlivá říkám proto, že ve skutečnosti je známka vytištěna vícebarevně (stačí se podívat na jemný rastr zvětšujícím sklem), ale tak, že soutisk působí černobíle. A když už jsme se chopili lupy, na vzorci FDC, který jsme dostali do redakce, je na horní a pravé straně obrazu slaboučká červená linka, svědčící o tom, že ofsetová rotačka Heidelberg v Poštovní tiskárně cenin by si zasloužila investici do zařízení řídícího soutisk barev.

Zatímco hladký křídovavý povrch papíru známky tisku fotografie svědčí, u strukturovaného papíru obálky dne vydání je tomu naopak – fotografie na něm vypadá hrboolatá, a tedy poněkud zkreslená, což se projevuje zejména na nahých zádech ženy (řešením by bylo použít v takových případech obálky s povrchem hlazeným).

Razítko se mi líbí, je jednoduché a srozumitelné, a je dobře, že jeho autor nepodlehł nutkání „vyzdobit“ ho například perforovaným okrajem filmu – což by mohlo na první pohled působit jako případné tematické spojení.

Norbert Grund

Den vydání: 8. listopad 2017

Hodnota: 38 Kč; kat. č. 952 (ČP) - Pokušitel, po 1760

Rytec: Miloš Ondráček

Druh tisku: OTp

FDC: OTp v barvě černé

Norbert Grund není na našich známkách připomenut poprvé – jeho *Procházka parkem* vyšla před rovnými padesáti lety, tehdy ovšem s osmácticetkrát nižší nominální hodnotou... Tenkrát to bylo ke čtvrt

tisíceletí od jeho narození (a 200 let od jeho úmrtí), dnes k 300. výročí narození (a čtvrt tisíceletí od smrti). Jinak je ovšem téma tehdejší a dnešní známky vlastně totožné – stromy, pán, dáma a pejsek, v obou případech jde zjevně o galantní dobrodružství.

Rytcem té dávné známky byl Bedřich Housa, dnešní Miloš Ondráček. Obě jsou vytištěny vícebarevným ocelotiskem z plochých desek, což je letos milé překvapení – zvykli jsme si, že v emisi Umění bývá jedna známka ve výrobně levnější kombinaci OTp a ofsetu. Berme to tedy optimisticky jako návrat ke starým zlatým časům královské disciplíny naší známkové tvorby. Nová známka je hezká a jemná kresbou i barevností, a tak jistě potěší sběratelemilovníky výtvarného umění i adresáty, kteří budou mít to štěstí, že ji naleznou na obálce své záсылky.

Autor zobrazeného díla přes cizokrajně znějící jméno a příjmení byl našinec, narodil se, žil a zemřel v Praze. Pocházel z umělecké rodiny malířů a hudebníků, není tedy divu, že si umění jako způsob obživy vybral i on. Než se ale stal vyhledávaným malířem, procestoval kus Evropy a seznámil se s díly významných barokních a rokokových tvůrců. Ve třiatřiceti se oženil (já taky) a brzy měl početnou rodinu. Uvádí se, že to byla právě snaha o její užití, která ho vedla k časté tvorbě malých žánrových obrázků a krajinek, pro dostupnou cenu dobře prodejných. Přes krátký vyměřený čas

(dožil se pouhých devětačtyřiceti) jich namaloval velký počet, jen naše Národní galerie jich má více než dvě stě! K letošnímu 300. výročí Grundova narození z nich řadu představila na výstavě *Norbert Grund (1717-1767): Půvab všedního dne* v paláci Kinských na pražském Staroměstském náměstí. Až se tedy půjdete podívat třeba na vánoční strom, můžete se tam zastavit. Nebo i později – výstava potrvá až do půlky března příštího roku.

Grundovy líbivé náměty a hravé rokokové podání jistě zajistí i letošní známce vlídné přijetí u sběratelů i nefilatelistické veřejnosti, je ovšem možná škoda, že tato kulatá příležitost nebyla využita odlišně, například použitím malířova autoportrétu, který by nám ho představil i osobně.

Razítko dne vydání je rovněž v duchu galantního výjevu, v sympaticky jednoduché kresbě. Rytina kresebné výzdoby FDC je dokonalou ukázkou Ondráčkova vyzrálého mistrovství – při pohledu na ni jsem si

kdo ví proč vzpomněl na Picasa, jak kreslí býka jedním tahem.

FB

FDC